

นี่-หรือ-จะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “นี่เป็นจิตพระโสดาบันหรืออริยบุคคลหรือเปล่าครับ”

ตอบ : นี่คือคำถามไง คำถามว่า “นี่เป็นจิตพระโสดาบันหรือเป็นพระอริยบุคคลหรือเปล่า”

คำว่า “นี่” “หรือ” “จะ” หลวงตาเวลาท่านออกประพฤติปฏิบัติ เวลาไปปฏิบัติกับหลวงปู่ มันไ้ หลวงปู่มันบอกเลยนะ เพราะท่านเคยสมบุกสมบันมาก่อน ท่านบอกเลยนะ กิเลสมันร้าย กากนัก กิเลสบังเงา กิเลสมันจะอ้างธรรมวินัย กิเลสมันจะอ้างตัวมันยิ่งใหญ่

ที่ว่าอ้างยิ่งใหญ่ หลวงปู่มันท่านบอกว่า ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัย ธรรมวินัยเป็นศาสนาของเรา สุดยอดๆ ศึกษามาแล้ว ศึกษามา ทรงจำธรรมวินัย ทรงจำไว้ใจ ทรงจำปริยัติ ปริยัติแล้วปฏิบัติ ปฏิเวธ

เราศึกษามาแล้วๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดมาก แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็กิเลสมันจะพลิกมันจะแปลง มันจะเอาธรรมะนี้มาอ้างมาอิงว่ากูรู้ กูแน่ กูเข้าใจ กูเก่ง

ฉะนั้น เวลากูรู้ กูแน่ กูเข้าใจ กูเก่ง หลวงปู่มันท่านเคยผ่านมาก่อน ฉะนั้น ท่านเคยผ่านมาก่อนท่านถึงสั่งสอนหลวงตาพระมหาบัวว่า สิ่งที่ท่านศึกษามาสิ่งนั้นประเสริฐมาก มีคุณค่ามาก แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันจะอ้างมันจะอิง มันจะเตะมันจะถีบ

คำของหลวงปู่มัน “มันจะเตะมันจะถีบก้น”

ฉะนั้น เวลาจะประพฤติปฏิบัติอย่าให้มันมาเตะ อย่าให้มันมาถีบ อย่าให้มันมาทางก้น อย่าให้มันมาสวมรอย อย่าให้มันบังเงา พยายามเอาไส้ลิ้นชักสมองไว้ แล้วลั่นกุญแจไว้อย่าให้

มันออกมา แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติไป เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์ หรือเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี แต่ละขั้นแต่ละตอน เพียะๆ มันจะเป็นอันเดียวกันเลย

ถ้ามันไม่เป็นอันเดียวกัน ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็ไม่ใช่เป็นสัจจะ ไม่ใช่เป็นความจริงนะสิ มันต้องเป็นสัจจะเป็นความจริงแน่นอน

แต่ชาวพุทธเรา นักปฏิบัติเราลุ่มเลเทเมา เหลวไหล ไร้สาระ แล้วก็อ้าง “นี่พุทธพจน์ๆ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนอื่นปฏิบัติไม่เหมือนเรา เราปฏิบัตินี้ยิ่งใหญ่ เราปฏิบัตินี้ยอดคน” มันย่ำเขาไปทั่วเลย ก็เลสมันอ้างธรรมะนี้ เวลากิเลสอ้างธรรมะ เห็นไหม

เวลาหลงตาทำนประพฤติปฏิบัติไป เวลาหลงปุ้มันท่านสอน แล้วทำนประพฤติปฏิบัติไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ทำนซาบซึ่งมาก ซาบซึ่งมาก

แต่เวลาหลงปุ้มันนิพพานไปแล้ว แล้วทำนทำศพลวงปุ้มันเสร็จแล้วทำนวิเวกไปทางหนองผือใจ ใ้ที่ว่าไปเจอคนตายๆ นั้นนะ แล้วทำนก็จะเป็นด้วย แล้วจิตของทำน ทำนเป็น ทำนพูดไป มันส่ายอารมณ์ มันมีความคิดแล้วมันก็ปล่อย มันมีความคิดแล้วมันก็ปล่อย “เอ๊ะ! นี่ไม่ใช่พระอรหันต์หรือ”

‘นี่ๆ’ เวลา ‘นี่’ คนที่มีอำนาจาสนามีบารมีนะ ถ้า ‘นี่’ แสดงว่าสงสัย ‘นี่-หรือ-จะ’ ไม่เอา

นี่ไม่ใช่โสดาบันหรือ นี่ไม่ใช่สกิทาคามีหรือ นี่ไม่ใช่พระอนาคามีหรือ นี่ไม่ใช่พระอรหันต์หรือ ถ้า ‘นี่’ ไม่เอา ‘นี่’

‘หรือ’ หรือโสดาบันแล้วหรือ สกิทาคามีหรือ อนาคามีหรือ พระอรหันต์หรือ ‘หรือ’

‘จะ’ จะเป็นโสดาบัน จะเป็นโสดาบันแล้วนะ จะเป็นสกิทาคามี จะเป็นอนาคามี จะเป็นพระอรหันต์

‘นี่-หรือ-จะ’ ไม่เอา

ฉะนั้นบอกว่า ‘นี่-หรือ-จะ’ ไม่เป็น

เพราะคำถาม “นี่เป็นจิตพระโสดาบันหรือพระอริยบุคคลหรือเปล่าครับ”

นี่เง ‘นี่-หรือ-จะ’ จบ กิเลสบังเงา กิเลสมันต้องการเอาสิ่งนั้นมาอ้างอิง ถ้ากิเลสเอาสิ่งนั้นมาอ้างอิงนะ จบเลย

แล้วคำถามเขียนมายาวมาก ยาวมาก เขียนมาถึงว่าประสบการณ์ ประสบการณ์การประพฤติปฏิบัติรู้เห็นอย่างนั้นรู้เห็นอย่างนี้ หลวงพ่อว่าอย่างนั้น เคยฟังเทศน์หลวงตา หลวงตาว่าอย่างนี้ๆ

‘นี่-หรือ-จะ’ แต่ความเป็นจริงของเราไม่เห็นมีเลย

นี่มันเพราะความเป็นจริง เห็นใหม่ เวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาตั้งแต่สมัยพุทธกาลมา ธรรมกถึก-วินัยธร

ธรรมกถึกคือพระป่า ธรรมกถึกคือผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ธรรมกถึกนี้ประสบการณ์จริงของตน

วินัยธร วินัยธรคือทรงจำธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วินัยธรจำคำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกวินัยธร

ธรรมกถึก ธรรมกถึกก็เกิดจากปฏิภาณ เกิดจากความจริงของตน แต่ต้องให้มันถูกนะ ถ้ามันถูกหรือไม่ถูก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงชีพอยู่เง เวลาถ้าไม่ใช่ มันมีเยอะแยะไปสมัยพุทธกาล เวลามาถ้าเป็นจริง ถ้าเป็นจริงอย่างพระโสดาบันลูกศิษย์ของพระกัจจายนะที่มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พักในวิหารเลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สาธยายธรรม

สาธยายธรรมก็เหมือนที่เราไปหาหลวงปู่มนั เวลาท่านซักธรรมะกันเง เวลาหลวงตากับหลวงปู่ขาว หลวงตากับหลวงปู่คำดี หลวงตาเวลาสนทนาธรรมๆ เห็นใหม่ เวลาให้สาธยายธรรม ถ้ามันสาธยายธรรมมันถูกต้องดีงาม นั้นมันถึงเป็นความจริง

แต่ก็มีเยอะแยะมากเลยที่จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ต้องมาหอรอก ให้พระไปปักหน้าไว้เลย บอกให้เข้าไปในป่าช้าก่อน

หัวใจมันยังหวั่นไหว หัวใจมันยังมีความสงสัย

‘นี่-หรือ-จะ’

ถ้า ‘นี่’ นะ พอ ‘นี่’ เดียวก็เป็นอย่างอื่น

‘จะ’ จะแล้วจะเล่า จะหนักจะเบา

‘หรือๆ’ อยู่ นั่นนะ

‘นี่-หรือ-จะ’ จบ ไม่เป็น ไม่มี

ทีนี้พอไม่เป็น ไม่มี มันก็แบบว่าตั้งกระทู้ถามได้ร้อยแปด จะตั้งกระทู้กันไป จะตั้งกระทู้อุปาทาน จินตนาการได้ทั้งสิ้น แล้วกิเลสมันร้ายนัก ปฏิภาณของคน คนที่มีเชาวน์มีปัญญานะ พุทธธรรมะ “โอโฮ! ฟังใครมานะ” “ไม่ได้ฟัง จากประสบการณ์”

ประสบการณ์นะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านซักจบ อย่างเช่นหลวงตาท่านไปซักหลวงปู่แหวน คำว่า “ไปซัก” ไปซักด้วยความเคารพนะ ด้วยความเคารพ ไม่ใช่ด้วยความดีดัวเสมอ ไม่ได้ซักด้วยที่ว่ามันอยากจะประจานใครทั้งสิ้น

แต่การซักเพราะอะไร เพราะว่าหลวงตาท่านพูดเอง เวลาท่านจะไปหาหลวงปู่แหวน ท่านคิดในใจของท่าน เพราะท่านเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมากับหลวงปู่มัน แล้วหลวงปู่แหวน ท่านก็เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มันเสียเอง แล้วเวลาเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มันเสียเอง แล้วเวลาซื้อเสียง กิตติศัพท์กิตติคุณท่านมหาศาล แล้วเห็นว่าแจกเหรียญแจกอะไรมันออกไปสังคม ออกไปเรื่องวัตถุนิยมหมดไป ท่านก็เลยหาเวลาแล้วหาเวลาอีก จนสุดท้ายท่านตัดสินใจเข้าไปโดยปัญญาของท่านเลย แล้วก็สอบถาม

ถ้าสอบถาม ‘นี่-หรือ-จะ’ ไม่ใช่

ท่านถามครั้งแรกเลยว่าขั้นที่หนึ่งเป็นอย่างไร พอมันถูก ถูกก็ถามขั้นสูงเลย พอขั้นสูง ใส่เต็มที่แล้ว แล้วหลวงปู่แหวน ธรรมคือธรรม สัจธรรมเป็นสัจธรรม หลวงปู่แหวนยังพูดกับหลวงตาพระมหาบัวเลย “มหา มหามีอะไรที่มันขัดแย้ง มหามีอะไรที่มันไม่เห็นด้วย มหาพูดมาเลย”

นี่ไง ธมฺมสากัจฉา มันเป็นธรรม ความเป็นธรรมมันจะไม่มีกิเลสเข้ามาเจือปนเลย “ถ้ามหาเห็นว่าตรงไหนมันไม่ถูกต้อง ตรงไหนมันผิดพลาด ให้มหาค้านมา”

หลวงตาพระมหาบัวท่านสาธุ “กระผมไม่ค้านครับ กระผมหาฟังอย่างนี้ครับ กระผมไม่ค้านครับ”

ไม่มี ‘นี่’ ไม่มี ‘จะ’ ไม่มี ‘หรือ’ เป็นความเห็นชัดๆ เป็นความจริงในใจหลวงปู่แหวน

นี่ก็เหมือนกัน หลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านรู้เห็นสิ่งใดท่านขึ้นไปหาหลวงปู่มันจะๆ เลย ถ้ามันเป็นจริง “มันก็เป็นหนเดียวเว้ย มันจะเป็นก็หน”

เวลาขึ้นไปรายงานหลวงปู่มันมันเป็นอย่างนั้นๆ เป็นเลย ไม่มี ‘จะ’ ไม่มี ‘หรือ’ ไม่มี ‘นี่’ ไม่มี ความจริงเป็นความจริง แล้วความจริงมันจะเกิดจากใจดวงนั้น

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แต่เรามีศรัทธา ความเชื่อเราก็มาศึกษาพระพุทธศาสนา เวลาศึกษาพระพุทธศาสนา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราลอก เราจำได้ทั้งสิ้น แล้วเวลาลอก เวลาจำนะ เวลาจำแล้วมันไปขยายความ พอขยายความนะ “ฉลาดกว่าพระพุทธเจ้าอีกนะ พระพุทธเจ้ายังละเอียดไม่เท่ากูเลย” นี่เวลาขยายความ นี่มันจินตนาการ แต่ไม่มีสัจจะความจริงเลย

แต่เวลาเป็นความจริงๆ เวลามันเป็น มันเป็นอย่างไ

นี่ไง เวลาหลวงปู่มันท่านสนทนาธรรมกับหลวงตาพระมหาบัว “เป็นอย่างไร”

“เป็นอย่างนี้สิ ต้องเป็นอย่างนี้”

ต้องเป็นอย่างนี้สิ เป็นอย่างอื่นไม่ได้ ไม่มี ‘นี่’ ‘นี่’ ก็เลื่อนลอย ถ้า ‘จะ’ ก็ โอ้โฮ! จะแล้วจะอีก ‘จะๆๆ’ ‘หรือ’ ก็เปิดกว้างให้กิเลสมันดิ้นรนเลย

มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก สิ่งที่เป็นจริงมันเป็นความจริงใจ ถ้าเป็นความจริงๆ สิ่งที่ว่า “นี่จิตเป็นพระโสดาบันหรือไม่”

ไร้สาระ แล้ว ๑. ไร้สาระ

๒. เวลาบอกว่าเวลาฟังเทศน์หลงฟ่อๆ

หลงฟ่อว่านี่ เพราะคนถามมาร้อยแปด คนถามร้อยแปด คนมีสติปัญญาแตกต่างกันมาก เราก็พูดไปตามสิ่งที่ข้อสงสัยของคน คนสงสัยเล็กน้อย สงสัยปานกลาง สงสัยสูงสุด สงสัยจนหลง มันก็ต้องรุนแรง

เวลาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกเลย “ไอ้หงบ มึงจะเอามีดเชือดไก่ไปเชือดโคหรือ มึงเอามีดเชือดโคมาเชือดไก่หรือ เชือดไก่เขาใช้มีดเชือดไก่ เชือดโคเขาใช้มีดเชือดโค ธรรมมีหยาบมีละเอียดแต่ละขั้นแต่ละตอนขึ้นไป” เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติ คนที่ประพฤติปฏิบัติมันมี

เราฆ่าหมู แล้วเวลาเราจะตัดเนื้อมันมีมีดเล่มเล็กเล่มใหญ่ มันมีแต่ละชนิดไง

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของคนมันแตกต่างหลากหลายไปทั้งสิ้น มันไม่มีสูตรสำเร็จหรอก หลวงปู่มันท่านสอน ท่านสอนเฉพาะคนๆ ทั้งสิ้น นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นจริงๆ มันเป็นจริงในใจของคนขึ้นมา

ว่าหลงฟ่อว่าอย่างนั้นๆ แล้วเวลาเขาบอกว่าเวลาอยู่กับหลวงตา หลวงตาว่าอย่างนั้นๆ

ก็หลวงตาว่า ยิ่งหลวงตาว่ายิ่งน่าเป็นสิ่งที่สะกิดใจมาก เพราะถ้าสิ่งที่หลวงตาว่า ก็แสดงว่าจ๋ามา

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาหลวงปู่มัน หลวงตาเวลาท่านเทศน์ ท่านบอก สิ่งใดที่มันเป็นขณะ สิ่งใดที่มันเป็นความสำคัญเข้าไป ท่านบอก ไม่ได้ ก็เลสมันร้ายนัก ก็เลสมันจ๋า มันจ๋าแล้วไปสร้างภาพ

พอสร้างภาพขึ้นมานะ ความจริงมันจะเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติได้ง่าย มันกลับเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยาก ได้ยากเพราะกิเลสมันเอาสิ่งนี้ไปพลิกไปแพลงไง ถ้าไปพลิกไปแพลงมันก็เป็นปัญหามากขึ้น ถ้ามากขึ้นนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ‘นี่-หรือ-จะ’ ไม่เป็น แล้วพอไม่เป็นขึ้นมาแล้ว สิ่งที่ว่าเวลาเขียนมานี้นยาวเหยียดเลย เป็นเรียงความ เรียงความธรรมดา

เรียงความธรรมดาเขียนได้ทั้งนั้นนะ ถ้าเรียงความธรรมดา สิ่งทีเวลาในสังคมโลก “พุทธพจน์” โลกจะแตก” โอ้โฮ! ฟังแล้วเศร้า เพราะมันขัดแย้ง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่มีขัดไม่มีแย้ง มีแต่หยาบ กลางละเอียด จากหยาบๆ มันก็หยาบหน่อย แล้วมันจะละเอียดยิ่งขึ้นไป แต่เป็นการขัดการแย้งกันไม่มี

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่บาทฐานเลย อนุปฺพุทฺธิกา ตั้งแต่ทาน ศีล ภาวนา เวลาภาวนาขึ้นมา สมาธิ ปุญฺชน กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

มรรค ๔ ผล ๔ นะ อรหัตตมรรค อรหัตตผล แล้วยังมีนิพพานอีกนะ แล้วนิพพานแล้วก็จบนะ

แต่นิพพานแล้วเกิดใหม่ นิพพานสุขาวดีอะไร ไปใหญ่เลย เติลิดเปิดเปิง ‘นี่-หรือ-จะ’

‘นี่-หรือ-จะ’ คือมันขยายความ

เพราะ ‘นี่’ แล้ว ‘นี่’ เล่า ไม่มีที่สิ้นสุด

‘จะ’ นี่ขยายความไปเลย

‘หรือ’ นี่จบเลย ไม่มี

ถ้ามันอย่างนั้นคือมีความสงสัย คือมีความไม่แน่นอน มันเปลี่ยนแปลงได้ ไม่มี

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กุปฺปธรรม อกุปฺปธรรม

กุปปกรรม สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา นี้กุปปกรรม สิ่งต่างๆ กุปปกรรม สิ่งต่างๆ ที่เราเป็นไปนี้ กุปปกรรม

อกุปปกรรม โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ อกุปปกรรม ไม่มีตลาดเคลื่อน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แล้วพูดมา

เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่แหวนนั่นก็เรื่องหนึ่ง หลวงตาท่านคุยกับหลวงปู่ขาวเรื่องหนึ่ง หลวงตาท่านคุยกับหลวงปู่บัว “อ้วยตาย!” มันไม่ถึง “อ้วยตาย!” อ้วยตายแล้วแก้ไข พอแก้ไข คึ้นนั้นจบเลย นี่ถ้ามันเจอของจริง

ถ้าไม่เจอของจริงนะ ไม่อ้วยตายหรอก ขึ้นชมยกย่องสรรเสริญ แล้วพวกนั้นก็หลงใหลอยู่ อย่างนั้นนะ ถ้ามันจะแก้ไขมันเป็นเรื่องโลกๆ ไร ถ้าเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องโลกๆ

แต่ถ้าเป็นเรื่องความจริง ความจริงเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก เวลาหลวงตากับหลวงปู่ มันท่านแก้ลูกศิษย์นะ ท่านให้อุบาย เวลาหลวงปู่มันท่านแก้หลวงตา “ม้าถ้ามันดีอันัก เขาก็จะไม่ให้มันกิน เขาจะให้มันอดให้มันอยาก เวลามันอดมันอยากขึ้นมา ถ้ามันว่าได้ง่ายขึ้น เขาก็เริ่มผ่อนให้มันเบาลง ให้มันกินได้มากหน่อย”

เวลาพูด ท่านพูด หลวงตาเข้าใจหมดเลย เข้าใจแล้วก็เทียบเคียงเข้ามาในใจของตนเลย เวลาเขาให้อุบาย

มันมีชาวเมืองจันทน์ เวลาลูกศิษย์หลวงตา “หลวงตาๆ ดิฉันรู้จักนิพพานแล้วค่ะ”

หลวงตาไม่ค้านเลยนะ “เออ! นิพพานของเ็งก็เก็บไว้นะ แต่เ็งกลับไปทำความเข้าใจใหม่ละ แล้วพิจารณาอย่างนี้ๆ นะ”

พอหลวงตาไปรอบสองนะ “หลวงตาๆ ที่หนูว่านิพพานๆ มันไม่ใช่ค่ะ พอหลวงตาให้อุบายไป หนูก็ไปพุทโธๆ ใหม่ค่ะ มันหลอกหมดเลย มันหลอกหมดเลย”

แต่ถ้าบอกว่า “หลวงตาๆ ค่ะ ดิฉันนิพพานแล้วค่ะ”

ถ้าหลวงตาบอกว่า “เ็งนิพพานได้อย่างไร เ็งนิพพานไม่ใช่ความจริง” โอ้ย! มันจะน้อยใจ มันจะเสียใจ มันจะไม่เคารพอาจารย์มัน หลวงตาเวลาตัวท่านเองท่านบอกว่าท่าน

นิพพาน เวลาเราจะนิพพานบ้างท่านก็ไม่ยอม ท่านนิพพานเป็นลิขสิทธิ์ คนอื่นนิพพานไม่ได้ เราต้องนิพพานอยู่คนเดียว กิเลสมันจะได้แย่งไปนู่นนะ

เวลาบอก “หลวงตาๆ ดิฉันนิพพานแล้วค่ะ”

“เออ! นิพพานก็นิพพานเนาะ แต่ถ้าให้ทำอย่างนี้ๆ เนาะ”

เขาก็ไปทำ พอทำขึ้นไปแล้ว โอ้โฮ! ความจริงมันเกิดแล้ว เฮ้ย! ที่เรารู้มันไม่เป็นอย่างนี้เลย เฮ้ย! ที่เรารู้มามันขาดสติเลยนะ ที่เรารู้เหมือนกับคนฝันเลย พอมันไปรู้ไปเห็นเข้ามันก็ชักรู้

พอมันชักรู้ขึ้นมา หลวงตาไปรอบหลังใจ มาหาเลยนะ “หลวงตาๆ ค่ะ ที่ดิฉันว่านิพพานๆ มันไม่ใช่แล้วค่ะ”

เพราะหลวงตาให้อุบายไปนะ ก็ไปฝึกไปหัดขึ้นมา มันรู้เลยว่าผิด นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านแก่ ท่านแก่เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป แล้วถ้ามันรู้ มันรู้เองไง

ถ้า ‘นี่-หรือ-จะ’ ล้านเปอร์เซ็นต์เลย เพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผล แล้วถ้าครูบาอาจารย์ท่านมีเหตุมีผลนะ ท่านให้เหตุผลไปแก้ไปไข ถ้าไปแก้ไปไขขึ้นมาเนะ มันเป็นประโยชน์

แต่นี่มันเป็นเรียงความ เรียงความธรรมะ คัดลายมือภาษาไทย แล้วมันเป็นเรื่องของคนอื่นทั้งสิ้น

เวลาเราตอบปัญหา เวลาคนถ้าเขียนมายาวๆ นะ เราจะบอกว่า เอากระชับๆ เราสงสัยข้อไหนละ

นั่งมาทั้งคืนเลย ไม่เห็นมีอะไรเลย แต่มันวูบ ก็สงสัยแค่วูบ เขียนมาคำเดียว “หลวงพ่อนั่งแล้วมันวูบครับ” จบแล้ว

ไอนั่งมาทั้งคืนนะ แล้วมึงอธิบายมาเลยนะ ก่อนจะนั่งมดมันก็จะกัด ยุงมันก็มา นั่งแล้วก็หิวน้ำ นั่งแล้วโยกไปโยกมา มึงเขียนมาแม่ง ๕ หน้าเลย ไม่มีอะไรเลยนะ จะถามคำเดียวว่า มันวูบ มันวูบไปนะ แต่กว่ามันจะวูบไปมันไปเขียนมาตั้งแต่ก่อนจะนั่งภาวนา นั่งภาวนาแล้วมันฝันมันจินตนาการ มันไปรู้อะไรร้อยแปดเลย แล้วสุดท้ายมันวูบหายไปเลย เขียนมาชะะ ๕ หน้า

บอกว่า เอาที่มึงสงสัย เอาง่ายๆ

อันนี้ก็เหมือนกัน เรียงความมานี้เต็มเลย แต่เป็นเรียงความว่า ได้ยินหลวงตามา หลวงตาว่าอย่างนั้น ได้ฟังหลวงพ่อกา หลวงพ่อว่าอย่างนั้น เป็นเรียงความหมดเลย เรียงความธรรมดา

อันนี้มันเป็นเรื่องของวาทนาคนะ ถ้าวาทนาของคนมันรู้มันเห็นมันคิดได้ วาทนาของคน วาสนานะ เวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการ หลวงตาท่านพูดเลย โอปนนิโก น้อมมาว่าเราสงสัยอะไร น้อม น้อมมา

เวลาธรรมดา เวลาครูบาอาจารย์แสดงธรรม น้อม น้อมมา น้อมมาเปรียบเทียบ น้อมมาในความรู้สึกของเรา เราย่น้อมเข้ามาแล้ว เฮ้ย! เป็นอย่างไรๆ มันพิจารณา

แต่ด้วยกิเลสนะ พอท่านเทศนาว่าการนะ โอโฮ! ญิงใหญ่ ว่าคนนั้น ว่าคนนี้ ญิงไม่มีเลย โอ้ย! ญิงอดเยี่ยม

เฮ้ย! ถ้ากิเลสเป็นอย่างนั้น กิเลสมันจะมีกำแพง มันจะมีกำแพงกันไว้ เราเป็นคนยิ่งใหญ่พิเศษ เทวดาส่งเสริม คนอื่นคนทุกข์คนยากสู้เราไม่ได้ กิเลสมันจะสร้างกำแพงไว้เลย แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะสอนนะ ท่านรู้เลย ญาณมีมาก

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ เวลาท่านพูด ภาษาโลกก็ชักแม่น้ำทั้ง ๕ ไร่ อ้อมอ้อมกำแพงมาก่อน อ้อมกำแพงไปหลังกำแพงมัน แล้วก็ไปเขกหัวมัน แล้วจะเขกหัวมันได้หรือเปล่าเท่านั้นละ

“แก้จิตแก้ยาก” นี่ไง พอหลวงปู่ท่านพูด “แก้จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยากนะ”

เวลาฟังแล้ว ถ้ามันแก้จิตมันแก้ง่าย แก้จิตมันแก้ด้วยความพอใจ พระอรหันต์เยอะแยะไปหมดนะ พระสีหะแสนองค์ในเมืองไทย แล้วลูกศิษย์หลวงปู่ท่านเท่าไร ลูกศิษย์หลวงตามหาศาล

นี่ก็ลูกศิษย์ เขียนมาหลวงตาว่าอย่างนั้นๆ เลยนะ แล้วหลวงตาท่านก็สอนมาตลอด ทำไมมันไม่เข้าสู่ใจ ทำไมมันทำขึ้นมาให้เป็นจริงขึ้นมาไม่ได้

ไม่โอปนิโกใจ น้อมเข้ามาสู่เรา แต่ปฏิฐิมนะมีกำแพงผลักออกไปหมดเลย กลัวแต่เสียหน้า กลัวแต่ตัวเองจะมีแผล

แต่สำหรับครูบาอาจารย์เรานะ เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดไง พอหลวงปู่มันเสียงดัง “เฮ้ย! ฟ้าร้องๆ เว้ย ฟ้าร้อง”

ฟ้าร้องคือเสียงท่านมาแล้ว “เฮ้ย! ฝนตกๆ”

ฝนตกคือธรรมะที่ท่านแสดงออก

“ฟ้าร้องเว้ย” คนที่เป็นธรรมมันรีบเอาภาชนะไปรอ ไปใส่ มันเปิดหัวใจฟังเลย จะเทศน์สอนใคร จะเทศน์ว่าใคร เฮ้ย! มันเป็นประโยชน์กับเราหรือไม่ เราสงสัยอะไรอยู่ อะไรเป็นประโยชน์รีบเก็บรีบฉวยนะ

เพราะบ้านใดเก็บน้ำฝนไว้ได้ บ้านนั้นจะมีน้ำใช้สอย บ้านใดไม่สามารถกักเก็บน้ำฝนได้เลย ภัยแล้งไม่มีน้ำใช้ แล้วก็ไปร้องแวกแหกกระเชอ “ภัยแล้งๆๆ”

เวลาฝนตกมึงไม่กักไว้ละ ฝนตกทำไมมึงไม่รักษาไว้

หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดประจำ เวลาหลวงปู่มันเอะอะเท่านั้นละ “ฟ้าร้องๆ” ถ้าคำว่า “ฟ้าร้อง” หมายความว่าหลวงปู่มันท่านจะเทศน์ แล้วถ้า “ฝนตกๆ” โอ้โฮ! ฝนตกมันกักน้ำได้

แล้วทุกคนนะ คนเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอก็คอยจะหายจากโรคภัยไข้เจ็บ แล้วเวลาไปเจอหมอที่แก่เฒ่า กลัวหมอตายก่อน ก่อนโรคจะหายนะ ทุกคนบอกเลย “เฮ้ย! เดี่ยวหมอตายเดี่ยวกูไม่หาย” ทุกคนอยากจะหายจากโรคภัยไข้เจ็บ เจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ

อันนี้เหมือนกัน กิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตนมหาศาล แต่เวลาหมอจะรักษา มันพยายามกีดกัน กำแพงตั้งไว้เลย กำแพงบังไว้เลย ไม่ให้เข้ามาเลย กูแน่ กูยิ่งใหญ่ กูยอดเยี่ยม กิเลสทั้งนั้น

ถ้าไม่มีกิเลสนะ โอ้โฮ! ศิโรราบ ยิ่งปลาช่อนโดนทุบหัวทุบแล้วทุบอีก ดิ้นแล้วดิ้นอีกยิ่งชอบ ลูกศิษย์ที่ดีๆ นะ ท่านจะเข้าไปหาอาจารย์ แล้วก็ไม้ตะพดตีหัวเลยนะ

ไม้ตะพดคือเป็นคำเทศน์ เป็นคำที่มันแทงใจ สิ่งใดที่เราล้งเลงสงสัยนี้หลุดผัวะเลย สิ่งใดที่เราดูๆ คำๆ จริงไม่จริง ไซ่ไม่ไซ่ เจอไม้ตะพดเข้าไปเท่านั้นละ เออ! ไซ่ๆ ทุตาสว่างเลย

แต่ถ้าเรากล้าเองนะ เอ้! ไซ่หรือวะ ไซ่ไม่ไซ่ โอ้ย! มันคล้านะ นี่ปลาช่อน ปลาตุก อันนี้ปลาตุก อันนี้ปลาช่อน มันยังไม่โดนทุบหัวไง พอโดนทุบหัว ผัวะ! โอ้โฮ! อ้อ! ปลาช่อนก็เป็นปลาช่อน ปลาตุกก็เป็นปลาตุก ไม่สงสัยแล้ว จิตนี้มันแก้ยากอย่างนี้

เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะเป็นจริงอย่างนั้น แล้วโดยข้อเท็จจริงหลวงตาท่านพูด “ครูบาอาจารย์หายากยิ่งกว่าแก้วแหวนเงินทอง”

ท่านเปรียบเทียบของท่านเอง แก้วแหวนเงินทอง สร้อยอยู่ที่คอ อยู่ข้อมือ แหวนอยู่ในนิ้วของคนเยอะแยะไปหมด ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงมีไปหาที่ไหน ไปไหนมา สามวาสองศอกถามอย่างหนึ่ง ตอบอย่างหนึ่ง ถามเรื่องภาวนา มันไปตอบเรื่องแจกของผ้าป่า มันไม่เข้าสู่ธรรมะหรอก

ครูบาอาจารย์นี้หาแสนยาก ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่แท้จริง เพราะในวงกรรมฐานเรียก ‘พ่อแม่ครูจารย์’ เวลาพ่อแม่ครูจารย์รักษาเราทั้งร่างกายและจิตใจ แล้วพยายามสร้างธรรมทายาทๆ แต่เราต้องเป็นสุภาพบุรุษดี อะไรเป็นจริง อะไรไม่เป็นจริง จะมา ‘นี่-หรือ-จะ’ จะเป็น ‘นี่-หรือ-จะ’ อย่างนั้นนะไม่ได้

‘นี่-หรือ-จะ’ เห็นแก่ตัว คือมันเลอะเลือนไง สงสัยก็ว่าไซ่ สงสัยก็ยังชอบ คิดได้ก็ว่าคิด ไม่เคยคิด พอคิดขึ้นมาก็ว่าเป็นธรรม

คนนอนฝันมากกว่านี้เยอะแยะเลย คู่กรรม กงกรรม คุ้มันเขียนดี นวนิยายธรรมะเยอะแยะไปหมดนะ อันนั้นมันเป็นคติธรรมให้คนอ่านได้ระลึกถึงคุณงามความดี ได้เข้าสู่ความดี

แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ สติคือสติ สมาธิคือสมาธิ ปัญญาคือปัญญา แล้วถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา มันเป็นเรื่องขึ้นมากับเราไง ถ้ามันไม่เป็นจริงขึ้นมานะ เราก็ยังแสวงหา

แล้วถ้าเรามีอำนาจาสนานะ เวลาประพฤติปฏิบัติ เราตั้งสติของเราไว้ เราปฏิบัติของเราไว้ ถ้ามันเป็นขณิกสมาธิ อุปปาสมาธิ อัปปนาสมาธิ

แล้วถ้ายังไม่รู้ว่าสมาธิเป็นอย่างไรก็ไม่รู้หรอก เคลิ้มๆ ว่าสมาธิทั้งนั้นนะ

เวลาเป็นสมาธิแล้ว สมาธิที่มันดีขึ้นก็รู้ว่าดีขึ้น เวลาเสื่อมไปมันก็เสื่อมไป เวลาเสื่อมไป เวลาจะเอาฟื้นขึ้นมา เหมือนเศรษฐกิจที่ล้มละลาย คนที่เขาทำมาหากินเขาก็พยายามของเขา ให้อุเศรษฐกิจล้มละลายมันคิดถึงแต่ทรัพย์สินเดิมๆ มันภาวนาได้ยากไป

เจริญแล้วเสื่อมๆ คนที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมันต้องมีเจริญแล้วเสื่อม ใครบ้างเวลาทำดีแล้วมันจะล้มลุกคลุกคลาน ทำดีแล้วความดีจะหายไปแล้วขึ้นมาใหม่ เพราะเป็นนามธรรมไง

สมาธิเป็นสมาธิ ปัญญาเป็นปัญญา แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาคนที่ปฏิบัติมันแบบว่า คนอยู่หน้างานมันตัดสินใจอะไรไม่ได้ มันเห็นอะไรไม่ได้ เพราะว่าต้องทำงานด้วย ใช้ความคิดด้วย โอ้โฮ! มันวุ่นวายไปหมดเลยอยู่หน้างานนะ

ไถ่อยู่ในออฟฟิศมันสั่งเลย ทำอย่างนั้นๆ ทำอย่างนั้นๆ ในออฟฟิศมันสั่งนะ ไถ่หน้างานนี่หมุนหัวปั่นเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาลงมาปฏิบัติในหัวใจไปเห็นกิเลส ไปเผชิญกับมันนะ หัวปั่นเลย หัวปั่นอยู่อย่างนั้นนะ แล้วหาทางออกไม่ได้ไป

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติแล้วเราย้อนกลับมาเนี่ย นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ฉะนั้นบอกว่า 'นี่-หรือ-จะ' ไม่เป็น แล้วสิ่งที่เขียนมานี้ไม่อ่านเลย เพราะว่าเวลาอ่านไปแล้วมันเป็นธรรมชาติของหลวงตา หลวงตาว่าอย่างนั้น หลวงตาว่าอย่างนี้ เราเห็นอย่างนั้น เราเห็นอย่างนี้ แล้วเห็นแล้วทำไมไม่มีปัญญาของตนละ

อย่างนี้เขาเรียกว่าสัญญา จำมาทั้งสิ้น สัญญาจำเอาไว้เป็นสารตั้งต้นแล้วก็จินตนาการ แล้วก็คิดไป พอคิดไปก็ เออ! เหมือนเลย ใช่เลย คิดได้ดีกว่าด้วย ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าเราฉลาดกว่าด้วย แต่สักพักเดียวเวลามันเสื่อมมนะ จบเลย ฟื้นไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีสมาธิเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามีสติ มีสมาธิเป็นขึ้นเป็นอัน มันยังเป็นที่พักพิงได้

หลวงตาท่านสอน ใครทำสมาธิได้เหมือนกับมีบ้านเรือนหลังหนึ่ง มันมีที่พึ่งอาศัย สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันจะเป็นความจริงอย่างนี้

แต่ถ้ามันเป็นคำอ้างอิง ใ้ฉันมันเป็นการอ้างอิง เป็นนิยายธรรมะ เป็นเรียงความภาษาธรรม แล้วก็ว่าไป เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นปัจจัตตัง ไม่เป็นสันตปิฎก

เป็นปัจจัตตังคือความมั่นคง ปัจจัตตัง คนเราไปรู้และไปเห็นมันซาบซึ้งกว่าฟังเขาเล่าว่า

ไ้ฉัน หลวงตาเล่าว่า หลวงพ่อเล่าว่า แล้วก็บอกเหมือนกันเลยเพราะผมเคยคิดอย่างนี้ แล้วก็เขียนมาถาม

ฉะนั้น ไม่ตอบ ไม่ตอบเรื่องอย่างนี้ แต่ถ้าจะไม่พูดเลยก็บอกว่า เขียนธรรมะไปแล้ว

เวลาพูด หลวงตาท่านพูด “ลูกศิษย์ลูกหาไม่มีธรรมะมาเล่าให้ฟังเลย เราก็อยากจะฟัง ผู้ที่ปฏิบัติแล้วมีปัญหาอะไรขึ้นมากถามเรา” นี่เวลาท่านพูดนะ

เราก็อ่านไปหาท่าน พอขึ้นไปที่ท่านก็ตกบันไดเลย มันก็คิดขึ้นมาในใจนะ อ้าว! ก็เวลาเทศน์ก็บอกว่าไม่มีลูกศิษย์ลูกหามาเล่าธรรมะให้ฟังเลย เราสอนมาเกือบเป็นเกือบตายมันก็ควรจะมีคนปฏิบัติได้บ้าง ให้เราได้ชื่นใจ ไ้เราก็อธิบายของเรานะ มันก็มีปัญหาขึ้นมา พอขึ้นไปที่หาท่าน ท่านก็ปัดหัว! ตกมาเลย

นี่ไง ถีบหัวกลับมาเพราะอะไร เพราะเวลาถามไปแล้วมันได้มันแย้งใจ แต่นี่ก็เป็นวิธีการสอนอีกอย่างหนึ่ง วิธีการสอนอีกอย่างหนึ่ง

เวลาหลวงตาท่านบอกว่าท่านไปอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาคนอื่น เวลาหลวงปู่มัน ใครขึ้นไปถามปัญหานั้น หลวงปู่มันโธ่แล้วโธ่อีกนะ เอน้ำเย็นเข้าลูบ แหม! อย่างดีเลย

เวลาหลวงตาไปถาม ท่านบอกเลย ถีบเหมือนกัน ล้มโต๊ะเลย มึงบอกไม่ได้ มึงเถียงเก่ง มึง แหม! ลูกเล่นเยอะ ล้มโต๊ะเลย มึงไปตั้งโต๊ะใหม่ ตั้งสติขึ้นมา ล้มโต๊ะแล้วมันก็ต้องไปตั้งขาโต๊ะนะ ตั้งสติ ปูโต๊ะ

วิธี อูบาย ไ้โฮ!

เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา เพราะหลงตาท่านพูดเองว่าหลงปุ้มนั่นแก้ท่านอย่างไร แล้วเวลาเราไปหาท่าน เราก็ดอนไม้ตะบองตีหัวเหมือนกัน ไอ้โฮ! ปลาช่อน ผับๆ เลย

แต่พ่อแม่ครูจารย์นะ คนเราเวลามันสงสัย มันมีอะไรในใจ มันทุกข์มันยากมาก แล้วมีใครเปิดทางให้ มีใครชี้ทางให้ เหมือนคนใกล้จมน้ำ คนกำลังจะจมน้ำนะ ดิ้นพรวดๆ อยู่ นั่นแหละ แล้วมีคนยื่นไม้มาให้เราจับแล้วดึงขึ้นนะ ซึ่งบุญคุณเขาใหม่

คนหนึ่งกำลังตกน้ำ กำลังดิ้นทวนทวายอยู่กลางน้ำ กำลังจะสิ้นใจตาย แล้วมีคนคนหนึ่งยื่นไม้มาให้จับ แล้วดึงเราขึ้นมาละ คนคนนั้นจะมีคุณกับเราหรือไม่

แล้วใครบ้างที่เห็นคนทวนทวายแล้วจะยื่นไม้มาให้จับ มันยิ่งสมน้ำหน้า ให้มันจมน้ำตายไปซะ มันอยู่มันหนักโลก มันไม่มีใครจะยื่นไม้มาให้จับ เพราะมันไม่รู้จักไม้ มันไม่รู้จักคนจมน้ำ มันไม่รู้จักคนภาวนา มันไม่รู้จักการตีในหัวใจ ไม่รู้มันก็ช่วยไม่ได้

คนคนหนึ่งกำลังดิ้นทวนทวายอยู่กลางแม่น้ำเพราะมันกำลังจะจมน้ำตาย ก็เลศค้นหาความทะยานอยากปิดหัวใจมันทิ้งสิ้น มันก็ดิ้นรนของมันขลุกขลักๆ แล้วมีคนคนหนึ่งยื่นไม้มาดึงขึ้นจากแม่น้ำ หายจากการจมน้ำ เอ็งจะคิดถึงบุญคุณของคนคนนั้นหรือไม่

คนคนนั้นคือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านมีหูตาสว่างที่ชักนำคนขึ้นมา

แต่พวกเราไม่เคยจมน้ำไง ไม่เคยจมน้ำคือไม่เคยภาวนาจนเห็นข้อเท็จจริงว่ากิเลสมันร้ายกาจอย่างไร

สิ่งที่หลงตาท่านพูด หลวงปู่มั่นท่านพูด ซึ่งมาก “ในสามโลกธาตุนี้ไม่มีอะไรน่ากลัวเท่ากับกิเลสในใจของมนุษย์”

ในสามแดนโลกธาตุไม่มีอะไรน่ากลัวเท่ากับกิเลสมนุษย์ การแย่งการชิง การแสวงหาอำนาจ การหลอกลวง การจี้การปล้น มันมาจากไหนล่ะ มันมาจากกิเลสในใจของมนุษย์ทั้งสิ้น เพราะเขาคิดพลิกแพลงเล่ห์เหลี่ยมกลไกต่างๆ เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบเสียเปรียบ การรบราฆ่าฟันต่างๆ มันเกิดจากกิเลสในใจของมนุษย์ทั้งสิ้น

ไม่มีสิ่งใดน่ากลัวเท่ากับกิเลสในใจของมนุษย์ การแย่งการชิง การทำร้ายกัน การหลอกลวง การต่าง ๆ มันเกิดจากกิเลสในใจของมนุษย์ทั้งสิ้น

แล้วใจของมนุษย์ที่มาเป็นนักบวช มาเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันก็มีกิเลสในใจของมันทั้งสิ้น มันก็เลยกลายเป็นกิเลสดีไป กิเลสชั่วคือการทำลายใจ

กิเลสดี “กุนิพพาน กุยอติเยยม กุเหนือฟ้า กุเหนือวัฏจักร กุเหนือโลก” นี่ไง ใ้ฉันก็แย่งชิงอย่างหนึ่ง แย่งชิงความดี แย่งชิงในทางที่ดีไป

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านพูดแสดงธรรม หัวใจของเราข้ามพ้นทั้งดี ดีๆ และชั่วๆ

ใ้ฉันก็เหมือนกัน ละชั่วมาจะทำความดี แล้วก็มาติดดี มาแข่งมาชันกัน “ฉันเป็นพระกรรมฐานองค์สุดท้าย เพิ่งออกจากป่ามาสดๆ ร้อนๆ เลย” อยากดี ติดดี เอาดีไปอย่าเสีย แล้วมันดีจริงหรือเปล่า

ถ้ามันดีจริงนะ มันอยู่ในใจ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่เคยออกจากป่ามา ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรมคำว่า “เป็นธรรม” มันอึดเต็มในใจ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สิ่งที่มีคุณธรรม วิวิธกุศล มันจะแรดๆ ไปให้คนนับหน้าถือตา จะให้คนรับรอง ให้คนเชื่อใจที่ไหน กิเลสทั้งนั้น แส่ส่าย แค่คั่นรอนก็จบแล้ว ถ้าเป็นความจริง เียบ

หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ หลวงตาท่านพูดเอง “ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติฯ ธรรมะนี้จะตายไปกับเรา” ท่านพูด หลวงตาพระมหาบัว

ตอนอยู่กับท่าน ใครพูดเรื่องธรรมะ ถ้าคุยกับท่าน ใครไปคุยกับท่านก็กลัวอินทรีย์มันจะตะปบ พอลออกจากท่านมานี้ โอ้ย! สุดยอดๆ ต่อหน้าล่ะไม่พูด ไปพูดต่อหน้าท่านตบปากเลย

หลวงตาสมัยอยู่กับท่านนะ “ตบปากๆ” ใครอวดใครอ้าง ตบปาก ใครยิ่งใหญ่ ตบปาก

เพราะยิ่งใหญ่มันยิ่งใหญ่ในใจ ยิ่งใหญ่มันยิ่งใหญ่ในคุณธรรมอันนั้น ไม่ใช่ยิ่งใหญ่โดยการโฆษณาชวนเชื่อ

สมัยยังไม่มีโครงการช่วยชาติฯ ถ้าใครไปพูดธรรมะนะ แลบน้อยเดียว “ตบปาก ตบปากตัวเองซะ” สั่งเลย ตบปาก ๒๐ ที

แต่เวลามาโครงการช่วยชาติฯ นี่พูดเพราะว่า เวลาหลวงตาท่านพูด ชื่นชมแต่หลวงตาว่า ท่านดีอย่างนั้นดีอย่างนี้ เวลาโครงการช่วยชาติฯ มาประกาศตนว่าสินกิเลส คนก็เลยเลียนแบบ ใครๆ ก็ทำตามว่าสินกิเลสกันไปหมด

สินกิเลสเขาเจียบ มีคุณธรรมในหัวใจ ความสงบในใจนั้นสูงส่ง คุณค่านั้นมันยิ่งกว่าแก้วแหวนเงินทอง ยิ่งกว่าชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ ไม่มีอะไรทั้งสิน แต่เป็นธรรม

แต่ถ้า ‘นี่-หรือ-จะ’ แล้วยังเขียนมาถามนี่จบ จบ จบแล้วจบไป

เขาเขียนมาเขาบอกว่า “พุทโธมาจากอะไร?” พยายามจะเขียนให้เอออออกห่อหมกนั่นนะ

เวลาเราตอบปัญหานะ เราตอบปัญหาจากคนที่กำลังดิ้นรนเหมือนคนจมน้ำอย่างที่เราเป็น เวลาคนจมน้ำมันต้องการคนช่วยเหลือนะ เวลาปฏิบัติไปแล้วไปเห็นหรือไปรู้อะไรสิ่งใดที่มันตัดสินใจไม่ได้ เอาอย่างนั้น

ไถ่มันไม่มี ไม่มีเลย มีแต่ว่าเคยเป็นอย่างนั้น เคยเป็นอย่างนี้ เคยเป็นแบบหลวงตา เคยเป็นแบบคนนั้น เป็นแบบคนนี้ แล้วนี่เป็นจิตพระโสดาบันหรือเปล่า

โอ้ย! ตาย

โอบนโยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม เราจะตอบปัญหา ถ้าเป็นปัญหาที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้า เหมือนคนจมน้ำ น้ำเข้าจมูกเข้าปากดิ้นรนฝั๊ๆ นั่นนะ ตอบอย่างนั้น

แต่ถ้ามันไม่มีเหตุไม่มีผลไม่ต้องเขียนมา ไม่มีเหตุไม่มีผล เรียงความธรรมะมาให้อ่าน แล้วเราอ่านธรรมะ หนังสือเราเยอะแยะ อ่านจนตาแฉะ ยังจะต้องมาอ่านนิยายธรรมะอีกหรือ จบ เอวัง